

ЗНАМ
И УМЕМ

Милорад Рикало
Јелисавета Делић

КОНТРОЛНЕ ВЕЖБЕ 4

СРПСКИ ЈЕЗИК

за четврти разред основне школе

усклађене са образовним стандардима
за крај првог циклуса обавезног образовања

УВОД

Контролне вежбе из српског језика за четврти разред основне школе **ЗНАМ и УМЕМ** намењене су провери знања и вештина у областима – *језик, чишање с разумевањем и писање*. Задаци у контролним вежбама усклађени су с наставним планом и програмом и образовним стандардима за крај првог циклуса образовања које је усвојио Национални просветни савет. Вежбе омогућају наставницима да провере колико су њихови ученици савладали одређено градиво, ученицима – да провере чиме су више, а чиме мање овладали, а родитељима – да прате напредак свог детета.

Збирка се састоји од два дела. Први део садржи 12 контролних вежби (за групу А и групу Б) са задацима различитих типова.

Првих седам контролних вежби проверавају на књижевноуметничким текстовима колико је ученик разумео прочитани текст и колико је овладао знањима из области језика. Осма вежба проверава усвојеност граматичких појмова и правила, девета – усвојеност правописних правила, десета – препознавање књижевних врста и тумачење њихових одлика, једанаеста – тумачење научнопопуларног текста, а последња – читање информативног текста у линеарном и нелинеарном облику.

Други део збирке садржи: табеле са описом знања и вештина који се испитују у одређеној вежби, датим на основу формулација и ознака образовних стандарда за четврти разред, решења задатака, предложен начин бодовања сваког задатка, као и предложен број бодова потребних за одређену оцену.

Који одговор признати као тачан

У инструкцији је наведен захтев (шта се од ученика тражи) и начин на који ученик треба да одговори на тражени захтев. На крају збирке дата су решења с тачним и очекиваним одговорима, као и напомене наставницима у вези са одговорима које треба или не треба сматрати тачним.

Учеников одговор може и да одступи од предвиђеног начина решавања и претпостављеног одговора:

- ученик није одговорио на тражени начин (на пример, тражену реч и реченицу је подвукао, а требало је да их препише, заокружио их је, а требало је да их подвуче и сл.);
- дао је другачији одговор од наведеног, али тачан и смислен;
- учеников одговор није написан потпуном реченицом, већ једном речју или синтагмом, али је тачан и директан одговор на постављено питање.

У свим тим случајевима одговоре треба прихватити као тачне.

При процењивању тачности, наставник стално треба да има на уму то да се **једним захтевом испитује само једна способност**. Не треба процењивати у одговору оно што није битно за предвиђени захтев, односно за знање и вештину која се тим захтевом проверава. На тај начин и наставник, и ученик и родитељ имају могућност да виде у чему је дете добро, а у чему је слабије, како би се тој слабости посветили додатна пажња и рад.

У састављању вежби аутори су користили текстове различитих аутора и из разних изво-
ра, и то у изворном облику, као и у облику прилагођеном и прерађеном за ову намену.
Притом су водили рачуна о томе да се не изневери смисао оригиналног текста или дела
текста који је унет у вежбу.

Искуство наставника, као и резултати националних и интернационалних испитивања
постигнућа ученика у различитом узрасту помогли су ауторима у овом раду.*

* Општи стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, www.ceo.edu.rs

Општи стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, www.ceo.edu.rs

PIRLS, међународно тестирање – Progress in International Reading Literacy Study, www.pirls.org

PISA, међународно тестирање петнаестогодишњака – Programme for International Student Assessment (OECD), www.pisa.oecd.org

NAEP, National Assessment of Educational Progress, www.nagb.org

Овде напиши своје име и презиме:

1а. КОНТРОЛНА ВЕЖБА

Збир бодова

Оцена

Пажљиво прочитај текст, а затим одговори на питања.

ПОЗОРИШТЕ

- Деда, је л' можемо да идемо у позориште?
- Можете кад вам дођу родитељи.
- Али они ће доћи тек увече!
- А шта вам фали да ви сами направите своје позориште?
- Па позорница, деда.
- Направите ви, благо мени, позорницу овде, у дворишту. Видите колико имате простора!
[...]

Одмах се бацамо на посао! Развличимо конопац између два дрвета и преко њега пребацујемо жути плишани покривач из спаваће собе. Испред завесе ређамо столице за публику. [...] У почетку костиме бирамо полако и пажљиво, али како време одмиче, губимо стрпљење и у двориште износимо све што захватимо рукама. Мамине хаљине качимо по околним гранама, а татина одела ређамо по земљи.

– Шешире ставите на Билову кућицу и дођите сви код мене! – заповеднички ће Драгана.
– Зорица ће бити краљица, Стела и Саша принцезе, Зоран ловац, Марина јелен, Снежана зец, Ненад ће бити дворска будала, Бил поштар, а ја ћу бити редитељка.

– А ја? – препаднем се да сам искључена из позоришне трупе.
– Ти ћеш бити... ти ћеш бити... ти ћеш бити радио! – једва се досети редитељка на моје велико олакшање.
[...]

Требало је још поделити костиме. Драгана је преузела на себе и ту одговорност. Узима мамину новогодишњу хаљину и даје је Зорици. Истог тренутка на ноге скачу Стела и Саша.

- Зашто си је дала баш њој?
- Зато што је она краљица.
- Па шта ако је краљица?!
- Краљица мора да има најлепшу хаљину! – објашњава им Зорица, ван себе од среће.
- Е, то ћемо још да видимо!

1.

Где се одиграва радња ове приче?

Бодови

2.

Како се зове редитељ у позоришту које праве деца?

Бодови

3.

Коју је улогу у представи добио лик који приповеда ову причу?

Бодови

4.

Заокружи слово испред реченице из које сазнајемо шта је **узрок** сукоба између деце која праве позориште.

- а) Узима мамину новогодишњу хаљину и даје је Зорици.
- б) Ти ћеш бити ... ти ћеш бити ... ти ћеш бити радио!
- в) Деда, је л' можемо да идемо у позориште?
- г) Испред завесе ређамо столице за публику.

5.

У кружиће упиши бројеве од 1 до 3 тако да редослед слика у стрипу одговара току приче.

6.

Линијама повежи текстове са одговарајућим облицима казивања.

Требало је још поделити костиме.
Драгана је преузела на себе и ту одговорност.

дијалог

– А шта вам фали да ви сами направите своје позориште?
– Па позорница, деда.

приповедање

Завеса позорнице је жути плишани покривач.
Испред ње су поређане дрвене столице.

опис

7.

У тексту „Позориште“ пронађи једну реченицу у управном говору и подвучи је.

8.

У наведеним реченицама налазе се по две **непроменљиве** речи.
Подвучи у свакој реченици те две речи.

- Девојчица је полако бирала костим за представу.
- Девојчице су полако бирале костиме за представе.
- Девојчице ће полако бирати костиме за представе.

Овде напиши своје име и презиме:

Збир бодова

Оцена

Пажљиво прочитај текст, а затим одговори на питања.

ФРИЗЕРСКИ САЛОН

Столица, огледало, чешљеви, четке, папилотне, шампон, пешкир – све је спремно. Фале нам још само маказе. Баба Марта их сакрила и неће да нам их да. А како ћемо да шишамо без маказа? Забринуто и замишљено седимо усред собе. [...]

– Сетио сам се! – наједном ће Зоран.

Скочи на ноге и нестане иза ћошка. Нестрпљиво чекамо даљи ток догађаја. Ево га! Иде и носи баштенско црево у једној руци и баштенске маказе у другој руци. Ништа не мора да нам објашњава. Све нам је јасно. [...]

– Ја ћу да перем косу! – виче Стела.

– А ја ћу да увијам косу! – додацује моја маленкост.

– Шишам! – диже Зоран баштенске маказе у ваздух.

– Тапирам! – брзо се надовезује Драгана.

– Ја ћу... ја ћу... – покушава да се сети Зорица, али јој нешто не иде од руке.

– Ти ћеш да будеш муштерија! – помаже јој Зоран да се сети.

– Нећу ја да будем муштерија! Нека буде неко други!

– А ко други кад нема Ненада?! Уосталом, ти имаш најдужу косу – стрпљиво јој објашњава Драгана. – Седи ти само на столицу и опусти се!

Јесте села, али се није опустила. Не знам зашто кад је у тако искусним и сигурним рукама. Стела трчи да пусти воду на црево, ја почињем да јој стављам папилотне, а Драгана је већ тапира. Зоран чека да ми завршимо. [...]

– Ко ми је узео маказе? – чујемо деду из предњег дела дворишта.

Укопамо се у месту и погледамо у Зорана. Он делује доста смирено и професионално. Премешта маказе из руке у руку. Лагано прилази муштерији, нагиње се и љубазно је пита:

– Како бисте волели да вас ошишам? [...]

Зорица баца пешкир на једну страну, папилотне на другу. Одлучно устаје и саопштава:

– Нећу да се шишам! [...]

1.

Где се одиграва радња ове приче?

Бодови

2.

Напиши имена ликова који се у тексту помињу, а не појављују се.

Бодови

3.

Који је фризерски посао одабрао лик који прича ову причу?

Бодови

окрени страну

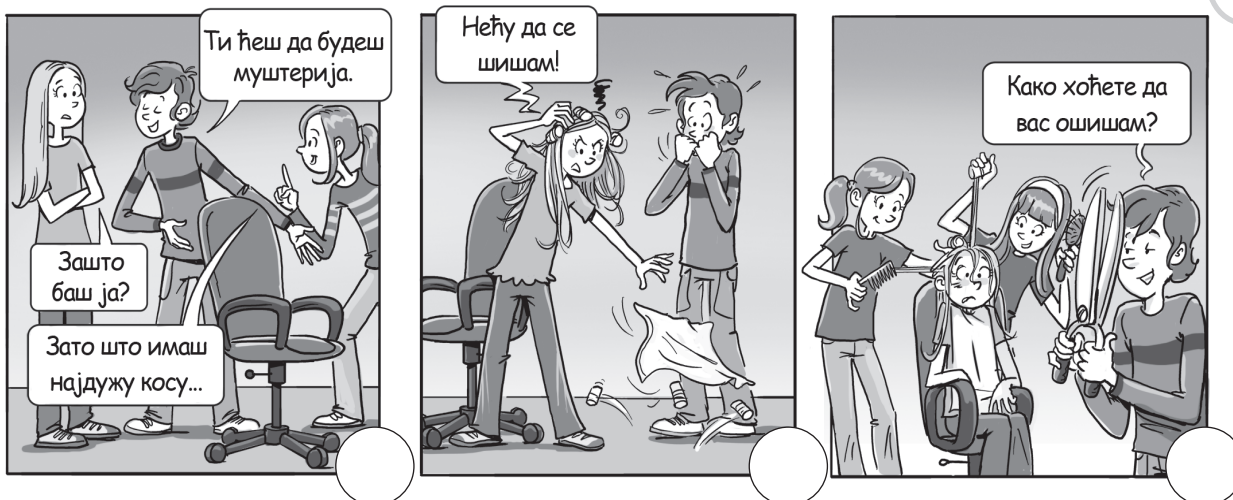
4.

Из које реченице сазнајемо да је Зорица коначно одлучила да не прихвати улогу коју су јој доделили? Заокружи слово испред те реченице.

- а) Јесте села, али се није опустила.
- б) Нећу ја да будем муштерија!
- в) Нећу да се шишам!
- г) Нека буде неко други!

5.

У кружиће упиши бројеве од 1 до 3 тако да редослед слика у стрипу одговара току приче.

6.

Линијама повежи текстове са одговарајућим облицима казивања.

На средини собе је столица. Испред столице је огледало.
На полици, поред огледала, чешљеви, четке, шампони...

дијалог

– Ти ћеш да будеш муштерија!
– Нећу ја да будем муштерија!

приповедање

Стела трчи да пусти воду на црево, ја почињем да јој увијам косу.

опис

7.

Пронађи у тексту једну реченицу у управном говору и подвуци је.

8.

У наведеним реченицама налазе се по две **непроменљиве** речи.
Подвуци у свакој реченици те две речи.

Дечак је пажљиво узео шампон с полица.

Дечаци су пажљиво узели шампоне с полица.

Дечаци ће пажљиво узети шампоне с полица.

